

VEČERNI LIST

Cene po pošti:
za celo leto . K 84.—
za pol leta . K 42.—
za četrt leta . K 21.—
za 1 mesec . . K 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12.—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

1000 naših ujetnikov iz Rusije na potu v domovino.

Ljubljana, 19. maja. Poročajo nam: Angleško poslanstvo v Belgradu je sporočilo naši vladi, da odpotuje v kratkem iz Vladivostoka ladja s 1000 jugoslovanskih

mi in 1000 rumunskimi vojnimi ujetniki. — Število Jugoslovancev, ki se še nahajajo v Sibiriji, se da težko ceniti. Brezdvomno jih je blizu 10.000.

Socialni demokrat obsoja komuniste.

Ljubljana, 19. maja. Vstrijski kancler soc. dem. dr. Renner je 16. t. m. govoril na velikem delavskem shodu v Lincu. Izjavil se je proti diktaturi proletariata in rekel, da bi nasilna uvedba diktature postavila na kocko vse. Bajonetni se morajo v bodoče sploh izključiti in nehati mora vsako nasilje. Rusija je svareč zgled, ki ga avstrijski proletariati ne more in ne sme posneti. Vsak poizkus, da bi se uvedla dik-

tatura proletariata, bi bil zločin na delavstvu. Komunistično idejo — je nadaljeval Renner — zlorablja danes ljudje, ki so drugače vedno v naprotju s pravico in zakonom, ki se nočejo podvreči nobenemu redu in disciplini. Izgredi anarhističnega sloja navadno podero pravice in svoboščine proletariata. Visoke misli proletariata o obnovi človeške družbe nimajo s početjem teh ljudi nič skupnega.

„Boljševiki“ z Vinice pred sodiščem.

Ljubljana, 19. maja. Danes se je pričela pred kazenskim senatom ljubljanske deželne sodnice razprava o dogodkih, ki so se vršili lani spomladi na Vinici. Obtoženih je 12 oseb. Obtožba pravi med drugim:

Ivan Kobe, Matija, Stanko in Peter Žugelj so dne 21. aprila 1919 na Vinici kričali vprico zbrane množice pred trgovino Josipa Šterka: »Dol z njim, da ga bomo zvezali in sodili! Vderite v prodajalno in dajte blago sem in vse razbijte!« Ivan Kobe je pa 21. aprila 1919 na Vinici govoril zbrani množici o deželni vladi za Slovenijo: »Neka gospoda je postavila sama sebe na upravo zemlje, ne da bi kaj vprašala narod. Tej gospodi je bilo samo do tega, da si zasigura dobro službo, za narod se pa ne briga.« Petru Balkovcu iz Vinice se očita, da je dne 21. aprila 1919 pred pošto na Vinici govoril zbrani množici, »Mi ne rabimo Aleksandra, mi hočemo republiko, Srbi hočejo tudi republiko, Srbi ne marajo svojega kralja.« in pel: »Šta se tamo žuti, kralja Petra tirajo rekruti!«

Peter Balkovec mlajši je pa na Vinici brez uspešno govoril vojakom: »Vrzite puško proč in idite domov!« Florjan Maloš je dne 21. aprila 1919 na Vinici pred pošto vzklikal: »Dol z Aleksandrom!« — Župnik Juraj König je dne 20. aprila 1919 v cerkvi na Vinici končal svojo pridigo hujskajoč zoper Srbe prijazno prebivalstvo na Vinici: »Vztrajajte v viharju proti našim sovražnikom!« Ivan Kobe, Peter

Balkovec iz Vinice, Peter Balkovec iz Zilj, Peter Žugelj, Janez Bene, Jože Juršinič, Franc Aplahovič, Janko Cestnik in Franc Ostronič so se dne 21. aprila zbrali na Vinici, šli na občinsko sejo in so občinske zvaniki, ki so bili poklicani, da izvrše zakonite odredbe, motili s tem, da so navalili v občinsko pisarno, kričali nad županom in ga silili, da mora iti z njimi po občinski pečat k Petru Maliču — vsled česar se seja ni izvršila. Zahteva se za vse kazni.

RAZPRAVA.

Danes se je pričela pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava proti župniku Juriju Königju iz Vinice ter 11 drugim posestnikom iz Vinice.

Senatu predseduje nadsvetnik Fr. Vederjak, prisedniki so dvorni svetnik Fr. Andoljšek, svetnika Tomo Einspieler in Fran Reka. Državno pravdnitvo zastopa dr. Modic. Obtožence župnika Jurija Königja, posestnika Frana Vlahoviča, Janka Cestnika, Franca Ostroviča in Florjan Malošiča zagovarja odvetnik dr. Česnik iz Novega mesta, oba Petra Balkovca, Ivan Kobeta, Peter Žuglja in Jožefa Juršiniča pa odvetnik dr. Adlešič. Obtoženca Matija Stanko in Janez Benet nimata zagovornikov. Izmed obtožencev nista došla k razpravi župnik Jurij König in pos. Janez Benet, vsled česar se bo proti njima vršila razprava na podlagi § 427 k. z.

Danes dopoldne so se zasliševali obtoženci.

Delavsko nadzorništvo.

Enketa v Zagrebu.

Zagreb, 18. maja. Danes popoldne se je vršila enketa o delavskih inspektoratih. Tozadevni zakonski načrt je izdelal tajnik ministrstva za socialno politiko Radunović.

Glavni inspektorat bi bil v Belgradu in bi glavnega inspektorja imenoval minister za socialno politiko. Nadalje predvideva načrt pokrajinske in krajevne inspektorate. Za Srbijo, Vojvodino in Črno goro bi se osnoval pri generalnem inspektoratu poseben osek. Generalni inspektorat bi izvrševal kontrolo nad pokrajinskimi, ti pa nad krajevnimi. Komisarije, ki so pomožni organi pokrajinskih in krajevnih inspektoratov, bi imenoval vladni poverjenik.

Prvi je govoril dr. Sladović od bosenskega poverjeništa za socialno skrb, ki je tolmačil, kako je ta ustanova obstajala že za Avstrije in jo je treba samo reorganizirati. Opozarjal je na razmerje rudarskega zakonodajstva v Bosni ter na to, da je sedanji načrt preveč birokratičen, da bi mogel funkcionirati elastično. Izjavil se je zato, da se preide v specialno debato.

Inž. Štebi poudarja, da zahtevajo delavci, naj se razširijo njihove pravice pri obrtnih nadzorništvi. Dosedaj niso imeli obrtni nadzorniki nobene moči, ker niso mogli prisiliti delodajalcev, da bi uvaževali njihove ukrepe. Obrtnim nadzornikom je treba zato dati več moči, da morejo prisiliti delodajalce, da izpolnju-

jejo zakon, pri čemur se mora tudi delavstvu dati več vpliva.

Inž. Bjelančič od bosenskega državnega podjetja za šume in rude opozarja na rudarsko zakonodajstvo v Bosni, ki ima stvari, katere hoče načrt šele uvesti. Izreka se proti temu, da bi rudarji prišli pod kontrolo ministrstva za socialno politiko. Načrt je birokratičen in prekompleciran.

Inspektor Mladinec iz Dalmacije se pridružuje izvajanjem inž. Štebija. Predlaga, naj se osnuje čimveč inspektoratov ter onemogoči birokratični aparat.

Ivan Gostičar (JSZ) opozarja, da je to popolnoma delavska institucija, toda v njej ni niti besede o delavskih zbornicah. Pri tem bi morale sodelovati tudi delavske zbornice, ne pa da bi odločevalo samo ministrstvo, ki bi po načrtu lahko imenovalo tudi politične zaupnike in kapitalistične tovariše. Načrt je tudi preveč birokratičen. Tako je dana možnost vpliva drugih činiteljev na inspektorat, ki pride v zvezo z delavci. Od tega načrta ne pričakuje mnogo za delavce.

Erjavec predlaga, naj generalnega inspektorja imenuje ministrstvo za socialno politiko na predlog osrednje delavske zbornice, pokrajinski inspektorji pa naj se imenujejo na predlog pokrajinskih delavskih zbornic.

Zastopnik centralnega sindikalnega

sveta O v č a r i č e k pravi, da veje iz predloga duh Dunaja in Budimpešte. Izreka se proti načrtu, po katerem delavci nimajo vpliva na inspektorat. Zato se ta načrt ne more sprejeti za podlago specialne debate.

Zastopnik socialnih demokratov dr. Adžija pravi, da je socialno delavsko zakonodajstvo iluzorno, ako delavci ne morejo vršiti kontrole nad poslovanjem državnih oblasti. Izreka se proti temu, da bi pokrajinske oblasti imenoval inspektorje, ker bi tako ustvarjale sinekme.

Gospod iz Belgrada.

Včeraj je imelo delavstvo tobačne tovarne dva shoda. Krščanski socialisti so zborovali na Tržaški cesti, komunisti pa v Mestnem domu. Delavstvo tobačne tovarne stoji namreč v pogajanju z upravo monopolov potom ravnateljstev. Gibanje tobačnega delavstva sega daleč nazaj v čase pred štrajkom. Tedaj je še tobačno delavstvo obeh organizacij postopalo skupno. Tedaj pa se je pojavil v Ljubljani neki gospod od belgrajskega komunističnega Saveza ter je začel hujskati delavstvo v stavko. Od uprave monopolov je sicer došla brzozjavna vest, da so delavske zahteve ugodno rešene, a komunisti in njihove ovce so drli v štrajk. Ko je bil štrajk končan, so videli, da so se blamirali, in slepci so lahko videli, da je bil to le političen štrajk. Od prejšnjih zahtev, ki so bile stavljene od obeh organizacij so dobili izplačano tisto vrsto, ki je bila dovoljena brez štrajka in pred štrajkom. Vendar so se bahali komunisti, češ: vse smo dosegli!

Pametnim in treznim ljudem se je čudno zdelo, kaj takega bi bili ti ljudje dosegli za tobačno delavstvo. Saj je bilo objavljeno, da se morajo štrajkovci prej vrniti na delo, predno se bodo sploh mogla vršiti pogajanja glede novih zahtev, katere so vložili komunisti med štrajkom, krščanski socialisti pa že celo prej. Pogajanja pa so se pričela še le te dni. Zato sedaj zapeljanci med delavstvom tobačne tovarne pričenjajo dvomiti o mogočnosti gospodov iz Belgrada.

Medtem pa se je zoznalo tudi, kaj so komunisti v Belgradu v resnici dosegli. Posrečilo se jim je 15. aprila s pomočjo nekega uradnika tobačne uprave skleniti dogovor, da bodo pogajanja za vse tobačno delavstvo z monopolom vodili le komunisti. To je bilo tisto: Dosegli smo vse! Ta slava gospodov komunistov iz Belgrada pa je prehitro ovenela. Krščanski socialisti so proti temu energično nastopili in v ponedeljek je prišla iz Belgrada brzozjavka, da je ta dogovor razveljavljen in da se bodo pogajanja udeleževale vse delavske organizacije. Tako je padla slanka na komunistično listje in ga poparila.

Sedaj je treba tolažbe. In res! Za to brzozjavko iz Belgrada se je pripeljal v Ljubljano nov gospod iz Belgrada, ki je včeraj tolažil komuniste v Mestnem domu. Ta gospod, ki se razume na delavske razmere v Sloveniji, kakor zajec na boben, je včeraj govoril v Mestnem domu, da je prej bilo organizirano vse delavstvo pri komunistih, da pa so se pozneje kršč. socialisti odcepili. Temu gospodu iz Belgrada bi povedali le, naj se ne hodi v Ljubljano blamirat. Ko je ta gospod iz Belgrada bogvekje doli v kaki Mokri gori še platno prodajal, je delavstvo ljubljanske tobačne tovarne že bilo kršč. soc. organizirano. Če bi gospodje komunisti res tako skrbeli za delavstvo tam, kjer so imeli moč, bi se danes ne godilo, da hrvaško delavstvo po Hrvatskem, Dalmaciji, Hercegovini in Bosni trumoma zapuša komunistične vrste in se organizira v JSZ. To delavstvo je zapuščeno, bedno in zaničevano, kakor je bilo bedno in zaničevano delavstvo ljubljanske tobačne tovarne, predno ga je dr. Krek s kršč. socialno organizacijo dvignil in mu je organizacija pridobila ugled in ga rešila tedanje bede.

Ta gospod komunist iz Belgrada je imel uspehi Njegovi poslušalci, ki pa niso bili le tobačni delavci, so sklenili, da se

Od zveze rudarjev je govoril Bauer, ki se strinja z načrtom in pravi, da komunisti samo negirajo, ne store pa ničesar pozitivnega.

Od slovenskih socialistov je govoril Tokan, ki je naglašal, da bi delavci morali imeti čimveč vpliva na inspektorat. Predlaga, naj bi se delavski delegati volili.

Delič (komunist) polemizira z delegatom Bauerjem in zavrača načrt. Enketa se je zaključila ob 7. uri zvečer, ter se bo jutri popoldne nadaljevala o delavnem času.

ne bodo pogajali skupno s kršč. socialisti. Zato pa so sklenili zvišati članarino svojim članom. To je tudi pametno — za gospoda iz Belgrada. Odslej dalje se bo namreč lahko na stroške delavcev toliko bolj pogosto vozil iz Belgrada v Ljubljano prodajat modrost komunistične prazne slame.

KOMUNISTIČNA ZAROTA NA FRANCOSEM.

LDU Pariz, 18. maja. (DKU) Kakor poroča »Journal«, domneva preiskovalni sodnik na podstavi zaplenjenih spisov, da je zasledil revolucionarno organizacijo za ustanovitev sovjetske republike. Pri tej organizaciji so udeleženi komite tretje internacionale, komunistična stranka in komunistična federacija.

POGAJANJA RUSIJE IN AVSTRIJE Z ENTENTO.

LDU Pariz, 18. maja. (Dun KU) Trgovski delegati ruskih zadrug so včeraj dospeli v London, da bi se z britansko vlado pogajali o obnovi trgovskih zvez s sovjetsko Rusijo. Včeraj je zboroval zbornični osek za zunanje stvari pod predstvom Barthoua. Margaine je poročal o svojem potovanju v Avstrijo, katero je našel v obupu; njen položaj je naredil nanj globok vtis. Kakor piše »Eclair«, je dejal Margaine, da je poglavito vprašanje, za katero se mora zanimati Avstrija pravtako kakor Francija, vprašanje, ali more nova Avstrija živeti, ne da bi se morala približati Nemčiji. Da se pomaga novi Avstriji, je zlasti treba rešiti premogovno vprašanje. Avstrija naj bi dobivala premog iz Češkoslovaške, petrolej pa iz Galicije. Toda ti dve državi nimata nobenega veselja do dobave, ker ju plačevanje v kronah ne more mikati. Potem je, kakor poroča list, v debati sprožil Escudier vprašanje, kako bi se najbolje doseglo zblizanje Češkoslovaške in nove Avstrije. — Debata o mirovni pogodbi saint-germainski stoji kot prva točka na dnevnem redu; osek za zunanje stvari pa je pristal na to, da se prej obravnava interpelacije glede stavk, da se da Millerandu priložnost, da takoj pokaže svoje stališče. Zato je mogoče, da se debata o Avstriji zakasni za nekaj dni.

ŠVICA PRISTOPILA ZVEZI NARODOV.

LDU Bern, 18. maja. (Dun KU) Švicarska brzozjavna agencija javlja: Zvezni svet je obvestil tajništvo zveze narodov o izidu ljudskega glasovanja v Švici. Obenem je dal tajništvu na znanje, da je s tem vstop Švice v zvezo narodov postal končnoveljavnen.

ZAPLENJENO PREMOŽENJE BIVŠEGA BOLGARSKEGA KRALJA.

LDU Pariz, 18. maja. (Dun KU) »Petit Parisien« javlja iz Londona, da so angleška sodišča pred nekaj meseci prisodila angleškemu kralju premoženje 400.000 funtov šterlingov, naložih v Angliji, last bivšega bolgarskega carja Ferdinanda. Bivši car Ferdinand je sedaj vložil priziv proti te jodločitvi z motivacijo, da za sodnega sklepa ni bil več vladar Bolgarske in da ni nikdar despotično uveljavljal svojih vladarskih pravic, da ga torej zato, ker se je njegov narod pridružil osrednjim državam, ne morejo pozvati na odgovor. Premoženje je dobil še od svoje matere in se to premoženje zaradi tega ne more likvidirati kot last Bolgarske. Kakor javlja isti list, si je sodišče pridržalo pravico, proučiti te argumente. Razsodba se objavi kasneje.

Politične novice.

Narodno predstavništvo. V prvi seji parlamenta je na dnevnem redu volitev zborničnega predsednika in verifikacija nekaterih mandatov. Za predsednika sta po belgrajskih poročilih dva kandidata: dr. Medakovič, ki ga predlaga parlamentarna zajednica in dr. Milorad Drašković, ki ga predlaga demokrati. — Med mandati bo brez ugovora verificiran Roškarjev mandat, ki pride v parlament namesto pok. dr. Lovra Pogačnika. Parlamentarna zajednica pridobi z verifikacijo 6 novih mandatov. — Sedanja opozicija v parlamentu je neznatna; pripada ji Ribarčeva skupina ter nekaj socialistov in republikancev. Dela narodne skupščine ne bo mogla ovirati.

Spodobnosti ne poznajo naši liberalci. Ker je bil na predlog bivšega socialističnega poverjenika za socialno skrbstvo v Ljubljani in po nalogu bivšega socialističnega ministra v Belgradu imenovan za načelnika invalidskega oddelka na ljubljanski pokrajinski vladi je imenovan dr. Breclj, znan veščak na zdravstvenem področju, in posebno v invalidskem vprašanju.

Mezdno gibanje na Jesenicah. Delavstvo jeseniških tovarn kranjske industrijske družbe, organizirano v Zvezi kovinarjev JSZ., je že pred 4 tedni vložilo svoje zahteve pri deželni vladi v Ljubljani s prošnjo, da vlada posreduje. Ker delavstvo težko čaka na izboljšanje svojega položaja, je še pred kratkim posredovalo v Ljubljani. Danes je ponovno došlo odpisništvo jeseniškega delavstva JSZ., da urgira rešitev svojih zahtev. Gospod rudarski nadsvetnik Pirnat je zastopniku JSZ. izjavil, da se bodo pogajanja na Jesenicah vršila drugi teden. Dan se pravčasno naznani. Obenem je povedal, da se bodo vršila sedaj pogajanja za vsa podjetja, ki so pod državnim nadzorstvom. Upati je, da se stvar vendarle končno za delavstvo ugodno reši. Skrajni čas je že.

Kje so delali naš novi papirnat denar? Naše sedanje novčanice so bile naročene v začetku leta 1919, kakor poroča takratni finančni minister dr. Ninčič v svoji knjižici »Naše valutno pitanje«. Da bi bil novi denar hitreje narejen, se je naročilo razdelilo na Pariz, Prago in Zagreb. V Parizu so tiskane novčanice z vodnim tiskom (100- in 1000 dinarske), poleg tega pa še dinarske in petdinarske. V Zagrebu so natisnili 20 dinarske in poldinarske novčanice, v Pragi pa samo 10 dinarske (ki jih je pa seveda precejšnje število). Treba je bilo v ta namen povsod napraviti posebno vrsto papirja, načrte in klišee. S tem delom je bila najprej gotova francoska banka, ki je pričela tiskati bankovce meseca junija 1919. V juliju 1919 je bilo v fin. ministrstvu že za 500 milijonov dinarjev bankovcev, napravljenih v Parizu. Koncem novembra 1919 so prišli v Belgradu prvi v promet dinarski bankovci.

Poziv medicincem. Medicinci in medicinke, višjih semestrov, kateri so bili prijavljeni v počitnicah sodelovati pri pobijanju epidemij naj naznanijo svoj naslov in študijski semester Zdravstvenemu oddelku za Slovenijo in Istro v Ljubljani.

Narščanje zločincev. V razpravi o proračunu za pravosodstvo v avstrijski narodni skupščini je poročevalec navajal podatke o narščanju zločincev. Dočim je bilo l. 1912. na sodiščih v Nižji in Zgornji Avstriji ter na Solnograškem 6728 kazenskih obtožb, jih je bilo l. 1919. 22.000, a letos so se razmere še poslabšale. Na splošno se je zvišala kriminaliteta za 50%. Pretežna večina slučajev odpada na tatvine in vlome. Ječso prenapolnjene in ker primanjkuje popolnoma tudi perila, obleke in celo mila, so razmere v njih neznozne. Za odpravo uši po dunajskih ječah so morali ustanoviti poseben zavod, ki služi tudi za razkuževanje.

Tatvina kože. Pred deželnim sodiščem se je moral danes dopoldne zagovarjati delavec Jožef Čarman iz Tržiča zaradi tatvine kože in dveh vreč iz Mallyjeve tovarne v Tržiču. Kožo, vredno 2000 K, je ukradel neki Zupan, ki pa je neznanokam pobegnil. Čarman, ki je bil z Zupanom dogovorjen radi tatvine in s katerim si je kožo razdelil, je bil obsojen na dva meseca težke ječe s postom vsakih 14 dni. Čarman je med razpravo izpovedal, da je vprašal Zupana, če si upa ukrasti kožo. Zupan pa mu je rekel: »Koliko sem že pokradel, odkar smo v Jugoslaviji!»

Prijeti ponarejevalec žigov na bankovcih. Kakor poročajo listi, so zaprli na Dunaju Henrika Weinbergerja, begunca iz Galicije, enega izmed glavnih ponarejevalcev žigov za bankovce.

Valute dne 18. maja. Na zagrebški borzi: 100 dolarjev 11.600 K; 100 carskih rubljev 180 K; 100 nemških mark 288 K; 100 rumunskih lejev 273 K.

Dnevne novice.

Za načelnika invalidskega oddelka na ljubljanski pokrajinski vladi je imenovan dr. Breclj, znan veščak na zdravstvenem področju, in posebno v invalidskem vprašanju.

Mezdno gibanje na Jesenicah. Delavstvo jeseniških tovarn kranjske industrijske družbe, organizirano v Zvezi kovinarjev JSZ., je že pred 4 tedni vložilo svoje zahteve pri deželni vladi v Ljubljani s prošnjo, da vlada posreduje. Ker delavstvo težko čaka na izboljšanje svojega položaja, je še pred kratkim posredovalo v Ljubljani. Danes je ponovno došlo odpisništvo jeseniškega delavstva JSZ., da urgira rešitev svojih zahtev. Gospod rudarski nadsvetnik Pirnat je zastopniku JSZ. izjavil, da se bodo pogajanja na Jesenicah vršila drugi teden. Dan se pravčasno naznani. Obenem je povedal, da se bodo vršila sedaj pogajanja za vsa podjetja, ki so pod državnim nadzorstvom. Upati je, da se stvar vendarle končno za delavstvo ugodno reši. Skrajni čas je že.

Kje so delali naš novi papirnat denar? Naše sedanje novčanice so bile naročene v začetku leta 1919, kakor poroča takratni finančni minister dr. Ninčič v svoji knjižici »Naše valutno pitanje«. Da bi bil novi denar hitreje narejen, se je naročilo razdelilo na Pariz, Prago in Zagreb. V Parizu so tiskane novčanice z vodnim tiskom (100- in 1000 dinarske), poleg tega pa še dinarske in petdinarske. V Zagrebu so natisnili 20 dinarske in poldinarske novčanice, v Pragi pa samo 10 dinarske (ki jih je pa seveda precejšnje število). Treba je bilo v ta namen povsod napraviti posebno vrsto papirja, načrte in klišee. S tem delom je bila najprej gotova francoska banka, ki je pričela tiskati bankovce meseca junija 1919. V juliju 1919 je bilo v fin. ministrstvu že za 500 milijonov dinarjev bankovcev, napravljenih v Parizu. Koncem novembra 1919 so prišli v Belgradu prvi v promet dinarski bankovci.

Poziv medicincem. Medicinci in medicinke, višjih semestrov, kateri so bili prijavljeni v počitnicah sodelovati pri pobijanju epidemij naj naznanijo svoj naslov in študijski semester Zdravstvenemu oddelku za Slovenijo in Istro v Ljubljani.

Narščanje zločincev. V razpravi o proračunu za pravosodstvo v avstrijski narodni skupščini je poročevalec navajal podatke o narščanju zločincev. Dočim je bilo l. 1912. na sodiščih v Nižji in Zgornji Avstriji ter na Solnograškem 6728 kazenskih obtožb, jih je bilo l. 1919. 22.000, a letos so se razmere še poslabšale. Na splošno se je zvišala kriminaliteta za 50%. Pretežna večina slučajev odpada na tatvine in vlome. Ječso prenapolnjene in ker primanjkuje popolnoma tudi perila, obleke in celo mila, so razmere v njih neznozne. Za odpravo uši po dunajskih ječah so morali ustanoviti poseben zavod, ki služi tudi za razkuževanje.

Tatvina kože. Pred deželnim sodiščem se je moral danes dopoldne zagovarjati delavec Jožef Čarman iz Tržiča zaradi tatvine kože in dveh vreč iz Mallyjeve tovarne v Tržiču. Kožo, vredno 2000 K, je ukradel neki Zupan, ki pa je neznanokam pobegnil. Čarman, ki je bil z Zupanom dogovorjen radi tatvine in s katerim si je kožo razdelil, je bil obsojen na dva meseca težke ječe s postom vsakih 14 dni. Čarman je med razpravo izpovedal, da je vprašal Zupana, če si upa ukrasti kožo. Zupan pa mu je rekel: »Koliko sem že pokradel, odkar smo v Jugoslaviji!»

Prijeti ponarejevalec žigov na bankovcih. Kakor poročajo listi, so zaprli na Dunaju Henrika Weinbergerja, begunca iz Galicije, enega izmed glavnih ponarejevalcev žigov za bankovce.

Valute dne 18. maja. Na zagrebški borzi: 100 dolarjev 11.600 K; 100 carskih rubljev 180 K; 100 nemških mark 288 K; 100 rumunskih lejev 273 K.

Ljubljanske novice.

Lj Občinski svet ljubljanski je imel 18. t. m. svojo sejo. Predsedoval je podžupan dr. Triller, ki se je najprej spominjal žrtve gasilskega poklica ob zadnjem ognju na kolodvoru, vdovi ponesrečenega Maksa Lev-

ca je obč. svet priznal 200 K mesečne pokojnine in po 80 K za vsakega nepreskrbljenega otroka. Razen tega ostane vdova hišnica v Kresiji. Za ostale žrtve je obč. svet določil 3000 kron podpore. Občinski svet je podelil domovinsko pravico zopet okoli 40 proslcem. — Računski sklepi za leto 1918-19 so se odobrili brez debate. O ostalih točkah dnevnega reda je poročano posebej.

Lj Solčno kopališče ob Savi namera va urediti ljubljanska mestna občina. Državna železnica bo prirejela kopališčne vlake z Gosposvetske ceste do Tavčarjevega dvora.

Lj Mestna zastavljavnica bo pod pogojem, da zanjo prispeva tudi vlada, poslala še do 30. junija 1921. Tako je bilo sklenjeno v zadnji občinski seji.

Lj Ceno mleku je določil mestni odsek za prehrano na 5 K liter.

Lj Občinski svet proti odpravi stanovanjske mislerije. Za vsakega človeka, ki ima svoje možgane v redu, mora biti po izjavah deželne vlade jasno, da njena stanovanjska odredba ni naperjena proti malim ljudem, proti uslužbencem milijonarskih podjetij, ampak proti tem kapitalističnim podjetjem samim. Ker golo prigrvarjanje ne bi pri teh trdokožcih nič pomagalo, je vlada posegla po krepkejših sredstvih, ki morajo zaleči, tako da smemo računati vsaj na delno olajšanje stanovanjske bede. Tu pa nenadoma vstane občinski svet in prav po ljubljansko udari ob mizo — za kapitaliste! Ne gre tu za resnične napake, ki jih dela stanovanjski urad pri odpovedi stanovanj, tu gre za celo naredbo. V zadnji seji so občinski očetje naročili dr. Trillerju, naj posreduje pri deželni vladi, da le-ta preklicuje svojo stanovanjsko naredbo, ki da je proti zakonitu. Dr. Triller je naročilo seveda z veseljem sprejel, a občinski svetovanci so v najlepši slogi dajali duška svojem »razburjenju« nad stanovanjskim uradom. Se pač pozna temule občinskemu svetu, da je še iz stare dobe in da je nujen potreben osvežitve po delavskih zastopnikih!

Lj »Moker« občinski svet. V zadnji seji občinskega sveta se je obč. svetnik Franchetti junaško zavzel za tistih 25 gostilničarjev, ki so začela komunistične akcije kljub prepovedi točili alkoholne pijače, vsled česar jim je policija zaprla gostilne. Franchetti »protistira zoper to počenjanje«, ki je protipostavno, ker ima tu besedo samo magistrat kot obrtna oblast. Zmerja »denunciante«, ki so ovadili gostilničarje in prosil podžupana, naj posreduje, da se te gostilne zopet odpro. Podžupan pove, da je magistrat že protestiral na deželni vladi in obljubi, da bo še sam posredoval. Bončar kliče: »Na vladi so lahko vzdržali prepoved, ker so imeli nekaj sodov vina, ki sem ga sam videl.« To je neverjetno. Če bi bil g. občinski oče Bončar tiste sode res videl, bi bil skoro gotovo prišel tudi pokušati in se pobatril s celo vlado, ki je sedela okrog sodov. To bi bila šele prava senzacija za ljubljanski občinski svet. Škoda! Na višjo stopnjo se občinski svet tudi v tem vprašanju ni znal dvigniti.

Lj Ruski čovjek hodi zdaj v lepi elegantni ruski narodni obleki po Ljubljani. Ruska kolonija v Ljubljani namreč namerava izvesti veliko propagando za nošo ruskih narodnih krojev. Obeta se tudi akcija za nošo naših jugoslovanskih narodnih krojev.

Lj Kako se draži usnje. Neki strojar v bližnji ljubljanski okolici je prodajal svinjske kože po 80 do 100 K kilo, dasi so primerne cene 60 do 70 K za kilo. Za podplate je zahteval za kilo 180 do 250 K, dasi so določene maksimalne cene za podplate s 112, 116 in 140 K za kilo; zgornje telečje usnje črno je prodajal kilo po 250 K, maksimalna cena znaša 160 K. Ker je mož vedel, da mu gledajo organi verižniškega urada na prste, je dajal svojim strankam za dobavljeno blago nekolokovane račune, katere je organ verižniškega organa pobral, nato pa pregledaval strojarjeve knjige, v katerih so bile vpisane prave maksimalne cene. Po pregledu knjige je hitel mož k svojim odjemalcem in jih prosil, naj mu vrnejo nekolokovane note in jih nagovarjal, če pride kdo vprašati, naj povejo, da so po maksimalnih cenah kupili usnje in da jim bo poslal prave kolokovane račune. Na verižniškem uradu so obsodili moža na 10.000 K globe in na tri mesece zapore; radi prekrašenja maksimalnih cen in radi navijanja cen; dalje zapade izdelanih 120 svinjskih kož in neizdelanih 123 svinjskih in 26 telečjih kož.

Lj Ukradena rjuha in aretirani verižnik. Prejeli smo: Neki gospod v Kolodvorski ulici je 17. t. m. zjutraj osumil dva pri njem uslužbena hlapca in postrežkinjo tatvine stare rjuhe, ki se je celo nedeljo »solnila« na odprtem dvorišču, ter neznanokam izginila. — To pa ni čudež, saj se tam še na Gospodov dan shajajo razni »delavniki« in neumorni zakoniti trgovci — verižniki — in drugi temni elementi. Z velikim ponosom je ta — gospod — predsta-

vil uradno hlapce in postrežkinjo vodstvu policijske ekspoziture v Kolodvorski ulici, z nemškimi nalogom, da naj organi izsledijo tatu! Toda čudno! Že v prvem hipu zasliševanja in ocene stare rjuhe na 800 K, je vstopil v urad ekspoziture tudi organ slavnega verižniškega urada, ter po nalogu istega odvedel namesto hlapcev — gosпода tožitelja — v zapor. Obdolženi posil so na to po zaslišanju na ulici radostno vzkliknili: »Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.«

Lj Osješki cerkveni tatovi aretirani v Ljubljani. Policija je zasačila nekega Mijo Pramenica, ki je skušal v Ljubljani prdati cerkvene posode in perilo, ki je bilo 8. aprila t. l. ukradeno v kapelici sv. Roka v Osjeku. Ukradene stvari je oblast zaplenila, Pramenica pa zaprla, da ga z varnim spremstvom pošlje v Osjek.

Aprovizacija.

a Prodajalci sladkorja, ki so bili objavljeni v dnevnikih, dobe nakaznice za sladkor na magistratu od 8. do 12. ure, in sicer: iz I. do V. okraja dne 20. maja, iz VI. do X. okraja dne 21. maja. Sladkor se plača in dobi pri žitnem zavodu. Trgovci prodajajo sladkor le na bele izkaznice.

a Prodaja sladkorja. Na vsak odrezek št. 1 se dobi po 40 dkg sladkorja. Kilogram sladkorja stane 25 K. — Vrečice se računajo posebej.

a Aprovizacijske stranke dobe na modre izkaznice s številkami sladkor na Poljanski cesti št. 15, in sicer: dne 20. maja: na št. 1 od 8. do 3/4 9. ure, na št. 2 od 3/4 9. do 1/2 10. ure, na št. 3 od 1/2 10. do 1/4 11. ure, na št. 4 od 1/4 11. do 11. ure, na št. 5 od 11. do 3/4 12. ure, na št. 6 od 3. do 3/4 4. ure, na št. 7 od 3/4 4. do 1/2 5. ure, na št. 8 od 1/2 5. do 1/4 6. ure, na št. 9 od 1/4 6. do 6. ure. — Dne 21. maja: na št. 10 od 8. do 3/4 9. ure, na št. 11 od 3/4 9. do 1/2 10. ure, na št. 12 od 1/2 10. do 1/4 11. ure, na št. 13 od 1/4 11. do 11. ure, na št. 14 od 11. do 3/4 12. ure, na št. 15 od 3. do 3/4 4. ure, na št. 16 od 3/4 4. do 1/2 5. ure, na št. 17 od 1/2 5. do 1/4 6. ure, na št. 18 od 1/4 6. do 6. ure. — Nadaljni spored se objavi v listih.

a Sladkorne izkaznice za Samopomoč, konsume, splošno gospodarsko združbo, mestno aprvizacijo, dobe stranke, ki že niso prišle po izkaznice, le še v četrtek 20. in v petek 21. t. m. Pozneje se bodo izdajale le bele izkaznice za trgovce, ker zadržam ni mogoče nakazovati vsak kilogram sladkorja posebej, kakor bi se zljubilo posameznim zamudnikom, temveč se bo za zamudnike nakazal sladkor le enemu trgovcu. Kdor še ni predložil izkaznic v zadrugi, kjer je včlanjen, naj to takoj stori, ker bo sicer sam odgovoren za škodo, da bi vsled lastne zamude ne prejel sladkorja.

a Telečje meso. »Vnovčevalnica za živino in mast« je razdelila sledečim mesarjem svoja teleta v razprodajo: Lebnu, Prepeluhu, Bizilju, Ham Matiji, Ham Mariji, Javorniku, Zajc Ivanu, Ocvirku, Korjanu, Selanu, Janežu, Petriču, Rihtar ml., Rihtar star., Prezelju, Zupančiču, Dolničarju Francu, Makovcu, Jesihu, Černivcu, Novljanu po štiri teleta. Smoljanu, Zabljaku, Ahlinu, Kastelincu, Gospodarski zvezi, Novaku, Škerjancu, Kočarju, Primcu, Češku, Dolničar Jos., Anžič Ani, Cuzaku, Šme po tri teleta. Zganjar Josipu in Zganjar Antonu po dva teleta, le Janežiču 8 tele. Meso se bo prodajalo v četrtek in petek, t. j. 20. in 21., in sicer po 19 K sprednje in 20 K zadnje. Vsaka stranka dobi največ 1 kg mesa.

Narodno gledališče.

Opera.

19. maja, sredo: »Poljska kri«; ab. C.
20. maja, četrtek: »Rigoletto«, izven abonementa. Gostuje gosp. Robert Primožič, baritonist zagrebske opere.
21. maja, petek: »Jevgenij Onjegin«, izven abonementa.
22. maja, sobota: »Poljska kri«, ab. E.
23. maja, nedelja: »Il Trovatore«, izven abonementa.
24. maja, ponedeljek: »Pagliacci«, ab. let; »Kraljica lutk«, izven abonementa.
25. maja, torek: zaprto.

Drama.

19. maja, sredo: zaprto.
20. maja, četrtek: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«, abonement C.
21. maja, petek: »Smrti ples«, abonement D.
22. maja, sobota: »Vsiljenka«, »Sabloma«, abonement B.
23. maja, nedelja: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«, izven abonementa.
24. maja, ponedeljek: »Vrag«, delavska predstava, izven abonementa.
25. maja, torek: »Vsiljenka«, »Sabloma«, abonement C.
26. maja, sredo: zaprto.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.